

№ исх: ДЗ-59 от: 02.06.2016

010000, Астана, Парламент Мәжілісі

201__ жылғы “_____” _____

010000, Астана, Мажилис Парламента

«__» _____ 201__ года

№ _____

1.06.2016 ж. жарияланды

Қазақстан Республикасының
Премьер-министрі
К.Қ.Мәсімовке

**Депутаттық сауал
Құрметті Кәрім Қажымқанұлы!**

Сіздерге белгілі, бүгін Халықаралық балаларды қорғау күні аталып өтуде. Осыған байланысты, біздің балаларымызға қатысты келесі мәселені көтеруді қажет деп ойлаймыз.

«Қазақстан Республикасындағы балалар құқығы туралы» ҚР Заңының 36 бабының 1 тармағына сәйкес мемлекеттік орындар, жеке және заңды тұлғалар баланың денсаулығына, рухани дамуына әлеуметтік ортаның, ақпараттың, үгіт-насихаттың кері әсер етуінен қорғауы міндетті.

Осыған байланысты, балалар мен жасөспірімдерді танымал әлеуметтік жүйелерден қорғау қажеттілігі туындап отыр.

Айтар болсақ, 2015 жылдың соңында, өзіне өзі қол жұмсауды насихаттайтын әлеуметтік желілердің беттерінде кәмелетке толмаған 1863 қазақстандық қатысқан.

Халықаралық ұйымдардың мәліметіне жүгінсек, жасөспірімдер арасында өзіне өзі қол жұмсаушылық саны бойынша Қазақстан соңғы 10 жыл бойы әлемдегі көш бастап тұрған елдердің алғашқы үштігіне енген. 2013-2014 ж.ж. ЮНИСЕФ-тің есебінде Қазақстан соңғы бірнеше жылдың ішінде жасөспірімдер мен жастардың өлімінің негізгі себептерінің бірі - суицид болып отырған елдердің тобына кіреді.

Олардың өз өзіне қол жұмсауының негізгі себептерінің бірі – олардың әлеуметтік желілердегі суицидті насихаттайтын материалдарға еркін қол жеткізуі деп ойлаймыз. Мәселен, Алматы қалалық сотымен, «ВКонтакте» желісіндегі екі пабликтің мазмұны, өзіне өзі қол жұмсау жолдары, тәсілдері және ұсыныстары жан-жақты жазылған мазмұнда болғандықтан заңсыз деп танылып, Қазақстан аймағында таратылуына тиым салынды. Бірақ бұл жекелеген жағдай ғана.

Мәселен, кеше ғана әлеуметтік желілерде өзін өзі өлтіруші жасөспірімдердің ойын түрінде өтетін акциясы туралы ақпарат таратылды.

Мұндай «ойындардың» аяғы немен тынарын ойлаудың өзі де қорқынышты.

Жасөспірімдер үшін әлеуметтік желілердегі келесі қауіпті аймақ – ол әлеуметтік төзімсіздік пен терроризмді, сондай-ақ радикалды секталарға тартуды насихаттайтын материалдар болып табылады. Әлемдегі халықаралық экстремизм қауіптілігі өсіп тұрған кезде, ХХІ ғасырдың зауалына айналған осы дерттің кесірінен қылмыстық істердің өскендігін ресми ақпараттар айқындайды.

Сонымен қатар, кәмелетке толмаған жастарды азғындауға бағытталған ақпараттардың әсері де тым жағымсыз болып отыр. Олар жастарды зиянды сексуалдық және басқа да қоғамға қарсы тәртіпсіздіктерге итермелейді. Әлеуметтік желілер арқылы танысқан «достары» (тырнақшада) арқылы және таныстарымен хат жазысып жүрген балаларға зорлық-зомбылық жасау әрекеттері көбейіп кетті. Ол байланыстарды көп жағдайларда ата-аналар бақылай алмай қалады.

Осы аталған жағдайлардың барлығы өскелең ұрпаққа психологиялық және физиологиялық жағынан, ал кей кездерде өміріне қауіп төндіреді.

Бұл мәселені шешу үшін Европа елдерінің оң тәжірибесін ескеру қажет деп санаймыз.

Мәселен, Бұқаралық ақпарат құралдарында Европарламенттің 2017 жылдан бастап 16 жасқа толмаған балалардың ата-анасының рұқсатынсыз әлеуметтік желілерде тіркеліп, өз парақшасын ашуға тиым салу туралы қаулысы қызу талқылануда.

Сонымен қатар, eMarketer аналитикалық компаниясының зерттеулері бойынша, әлеуметтік желіні пайдалану ережесіне сай, пайдаланушының жасы 13 жастан төмен болмауы талап етілгеніне қарамастан Facebook парақшасында 11 жастан кіші балалардың әрбір бесіншісінің бейнесі салынған.

Европарламенттің қаулысына сәйкес Компаниялар әлеуметтік желілерде тіркелуде ата-анасының келісімін алу тәсілдерін жасаулары тиіс.

Осындай, 16 жасқа толмаған балалардың ата-анасының келісімінсіз әлеуметтік желілерде тіркелуіне тиым салу туралы түзетулерді қолданыстағы заңнамамызға енгізу арқылы аталған мәселелердің алдын-алуға болады деп есептейміз.

Құрметті Кәрім Қажымқанұлы, «Ақ жол» депутаттық фракциясы жоғарыда айтылғандарға, балалардың әлеуметтік желілерге қол жетімділігіне осындай шектеулерді Қазақстанда да енгізу мәселесін қарастыруыңызды сұраймыз.

**Құрметпен,
Мәжіліс депутаттары**

**К.Абсатилов
А.Перуашев
Е.Барлыбаев
Е.Никитинская
Б.Дүйсенбинов
Д.Еспаева
М.Қазбекова
Н.Жұмаділдаева
Ж.Нұрманбетова**

Оглашен 1.06.2016 г.

**Премьер-Министру
Республики Казахстан
Масимову К.К.**

**Депутатский запрос
Уважаемый Карим Кажымканович!**

Как Вам известно, сегодня отмечается Международный день защиты детей. В связи с этим, считаем необходимым поднять следующую проблему, касающуюся наших детей.

Согласно п. 1 ст. 36 Закона РК «О правах ребенка в Республике Казахстан» государственные органы, физические и юридические лица обязаны защищать ребенка от отрицательного воздействия социальной среды, информации, пропаганды и агитации, причиняющих вред его здоровью, нравственному и духовному развитию.

В этой связи возрастает необходимость защиты детей и подростков через популярные социальные сети.

Так, на конец 2015 года участниками страниц в соцсетях, пропагандирующих культ суицида, являлись 1863 несовершеннолетних казахстанца.

По данным международных организаций, Казахстан уже 10 лет входит в тройку лидеров среди стран мира по числу суицидов среди подростков. В отчете ЮНИСЕФ за 2013-2014 год говорится, что Казахстан в течение нескольких лет входит в группу стран, в которых суицид является одной из основных причин смертности среди подростков и молодежи.

Считаем одной из причин, которые заставляют их сводить счеты с жизнью – это свободный доступ к материалам, пропагандирующим в социальных сетях культ суицида. Имеются примеры, когда например, районным судом г. Алматы было признано содержание двух пабликов в социальной сети в "ВКонтакте" незаконным и заблокировано его распространение на территории Казахстана, так как они содержали контент с подробными методами, способами и рекомендациями по совершению самоубийств. Но это единичный случай.

Буквально вчера в сети появилась информация о запланированной через соцсети на минувшую ночь, массовой акцией самоубийц подростков под видом игры!

Жутко даже думать о последствиях таких «игр».

Другой зоной риска соцсетей для подростков являются материалы, пропагандирующие социальную нетерпимость и терроризм, а также вовлечение в радикальные секты. Растущая опасность международного экстремизма в мире, а также имеющиеся официальные данные свидетельствуют о росте уголовных правонарушений, связанных с этим бичом XXI века.

Также крайне негативным является влияние материалов, направленных на возвращение несовершеннолетних, провоцирующие их к нездоровому сексуальному и другому антиобщественному поведению. Нередки случаи насилия и надругательств над детьми, совершённых через знакомства в соцсетях и неконтролируемые родителями контакты с "друзьями" (в кавычках) по переписке.

Все эти факты угрожают психологическому и физическому здоровью подрастающего поколения, а иногда и самой жизни.

Считаем, для решения данной проблемы необходимо учитывать положительный опыт Европейских стран.

Так, в средствах массовой информации активно обсуждается постановление Европарламента о введении с 2017 года запрета на регистрацию и открытие личных страниц в социальных сетях для лиц младше 16 лет без согласия родителей.

При этом озвучены исследования аналитической компании eMarketer, который отмечают, что свой профиль в Facebook есть у каждого пятого ребенка младше 11 лет, хотя правила пользования соцсети требуют, чтобы пользователю было не менее 13 лет.

Согласно Постановлению Европарламента Компании должны разработать способ получения согласия родителей на регистрацию в соцсети либо отказа им в доступе.

Полагаем, что введение аналогичных поправок в действующее национальное законодательство, запрещающее регистрацию в социальных сетях лицам младше 16 лет без согласия родителей, позволит снизить указанные проблемы.

В связи с вышеизложенным, уважаемый Карим Кажымканович, депутатская фракция «Ак жол» просит Вас рассмотреть вопрос о введении подобного ограничения для доступа детей в социальные сети и в Казахстане.

**С уважением,
Депутаты Мажилиса**

**К.Абсатиров
А.Перуашев
Е.Барлыбаев
Е.Никитинская
Б.Дюсенбинов
Д.Еспаева
М.Казбекова
Н.Жумадилдаева
Ж.Нурманбетова**